

"מלחמת חיים" בצפון

צילום: באדיבות ארכיון חברת מקורות

שלט המבשר על מבנל הטיית הירדן, 1953

1953, על עיצירת העבודות מחשש להסתבכות בינלאומית. בסופו של דבר, לא היה אתר הטיית מי הירדן חלק ממכלולי המוביל הארצי, אך הניי סיון שנרכש במבצע הנדסי זה סייע להשלים עד 1964 את מפעל הובלת המים מצפון הארץ לדרומה, מרחק של 130 ק"מ. תודה לאלי ס"ט מקיבוץ גדות על הסיוע

האו"ם בישראל, הגנרל הדני ואגן בניה. זה דרש מישראל, ב־25 בספטמבר 1953, "להפ" סיק לאתלר את העבודות ההנדסיות בשטח המפורז", בשעה שבאותו פרק זמן רוב המבצע ההנדסי כבר הושלם. ממשלת ישראל משכה כ־30 ימים נוספים שלל תירוצים, עד שהורתה, ב־30 באוקטובר

בכל לילה, החל מאמצע אוגוסט 1953, הוע" ברו בחשאי כמה דחפורים כבדים מסוג D8 לא" זור שמדרום לגשר בנות יעקב המחבר בין רמת הגולן לגליל, ובכל בוקה אחרי שהתברר כי אין כל תגובה מצד סוריה למהלך, צורפו הכלים הכ" בדים לפעולה הנדסית מהירה שהתנהלה שם יום ולילה, במסגרת התוכנית להטיית מי הירדן מאפיקם הטבעי מערבה.

כבר ב־1902, בספרו "אלטנוילנד", פירט חוזה מדינת היהודים בנימין זאב הרצל את הלוחם להקמת מפעל מים ארצי שהכנת תהיה במ" רכזו. ב־1944 פרסם וולטר לאודרמילק, מומחה אמריקני בעל שם עולמי בתחום פיתוח ושימור קרקע, תוכנית מים ארצית תוך שימוש במי היר" דן והירקון, וב־1943 פרסם מהנדס המים שמחה בלאס, לימים ממייסדי "מקורות", תוכנית משלו, שהיתה הבסיס לתוכנית מוביל המים הארצי.

בכל אחת מתוכניות המים הארציות בצפון שפותחו עד 1953 נדרשה הטיה של מי הירדן, אולם תוצאות מלחמת העצמאות, שהסתיימה ארבע שנים קודם לכן, היו למכשול. זאת משום שהשטח שנחשב לנוח ביותר להקמת אתר הטיה שכן באזור שהוגדר בהסכם שביתת הנשק בין סוריה וישראל כ"מפורז", ולגביו הוטל איסור של פעילות צבאית או פעילות פיתוח כלשהי. כשפרויקט ההטיה, שהתנהל בחשאי רבה, הגיע למצבת של יותר מ־110 כלים הנדסיים כב" דים (דחפורים, מחפורים ומשאיות ענק), "התעור" ררו" הסורים והגישו תלונה רחופה לראש משקיפי

"תנו הלוואה, קבלו חיילים"

ב־27 בספטמבר 1953 נערך בווינגטון, בירת ארה"ב, הכינוס השנתי של "מפעל מלווה העצמאות והפיתוח" (הבונדס), שהוקם שלוש שנים קודם לכן ביוזמת ראש הממשלה דוד בן-גוריון, שר האוצר אליעזר כפאן ושרת העבודה גולדה מאיר. מטרת המפעל היתה לגייס כסף לפיתוחה של ישראל באמצעות השקעה של יהודי אמריקה באיגרות חוב של המדינה.

דוד הורוביץ, מנהל הבנק הישראלי הממלכתי (שבסוף 1954 יהפוך לבנק ישראל), דיווח בסקירתו בפני באי הכנס ש"בשנה השוטפת הגדילה ישראל את היצוא מ־31 מיליון דולר בשנה הקודמת ל־38 מיליון השנה, והקטינה את היבוא". הנתונים נשמעו אמנם מעוררים, אך לא היה בהם כדי לפתור את המצוקה הקשה שבה נמצאה באותה עת קופת האוצר הישראלי, שהתרוקנה כמעט לחלוטין ממשבע זה. כל בקשותיה של ישראל מארה"ב לסייע לה בהלוואת הירום של 70 מיליון דולר – נענו בשלילה.

נשיא הבונדס באותה עת היה הנרי מורגנטאו האמריקני (בצילום), שמונה ב־1934 על ידי הנשיא פרנקלין דלאנו רוזוולט לשר האוצר, והיה היהודי היחיד בקבינט האמריקני. הוא היה פוליטיקאי חריף עם התמחות בפנינסים, התאפיין ביושרה ובאומץ לב ותקף לא אחת את הממשל האמריקני, למשל בביקורתו על אדישות ארה"ב בעניין שואת היהודים באירופה. למרות זאת זכה מורגנטאו לגיבוי מהנשיא רוזוולט במשך 11 שנים רצופות, והתפטר מתפקידו עם מות רוזוולט ב־1945 ומינויו של הארי טרומן לנשיא.

הנרי מורגנטאו

בכנס הבונדס ב־1953 הטיל מורגנטאו פצצה שהממה את באי הכנס ופורסמה בכותרות רבים מעיתוני ארה"ב: הוא תקף, אם כי במילים מסוות, את האוצר האמריקני בהתעלמות מצרכיה

הרחופים של ישראל, באומרו ש"ריק מדינת ישראל מסוגלת לגייס במהירות עבור ארה"ב רבע מיליון חיילים מהמדרגה הראשונה, שיעמדו לצידה של אמריקה ככוח מחץ בכל התפתחות גיאופוליטית במזרח התיכון". מורגנטאו גם הזכיר לשר האוצר האמריקני המכהן כי "למרות כל קשייה, לא קרה בכל חמש שנות קיומה של מדינת ישראל אף מקרה אחד של אי-עמידה בהתחייבות כספית שהיא לקחה על עצמה!"

בקרוב: צילומי הסרט "גבעה 24 אינה עונה"

חיים, מהמלחינים הבולטים בזמנו בארץ בתחום המוזיקה הקלאסית.

עלילת הסרט מתפתחת כטרילוגיה של שלושה סיפורים, המתרחשים ברקע מלחמת העצמאות: בראשון מתואר צעיר אירי במשרת המנדט שמי תאהב בצעירה ישראלית ומתנרב להילחם לצד היהודים; השני עוסק בתייר אמריקני המתנרב להגנת העיר העתיקה בירושלים; והשלישי מספר על צבר ישראלי שנפגש במהלך הקרבות בנגב עם קצין בצבא המצרי, שמתברר כנאצי לשעבר. בסרט השתתפו, לצד כמה שחקנים זרים, גם שחקנים ישראלים מוכרים, ובהם אריק לביא, עזריה רפפורט, שושנה דמארי, יוסי ידין ושר-גא פרידמן.

חודשים אחדים אחרי תחילת ההפקה התגלע סכסוך בין ריקנסון לפריי, שסולק מאתר הציי לומים. בתגובה פנה פריי לבית המשפט בבקשה להוציא צו מניעה נגד הצגת הסרט ללא אזכור שמו. באוגוסט 1954 הגיעו הצדדים לפשרה, והס" רט עלה לבסוף לאקרנים ב־1955 וזכה להצלחה משמעותית בארץ ובארה"ב.

בהפקת "גבעה 24 אינה עונה" הושקעו כ־400 אלף דולר (כ־4.5 מיליון דולר במונחים של היום). הוא נחשב לסרט העלילתי הראשון בישראל, ונבחר במשאלים שונים כ"סרט הישראלי הטוב ביותר של שנות ה־50".

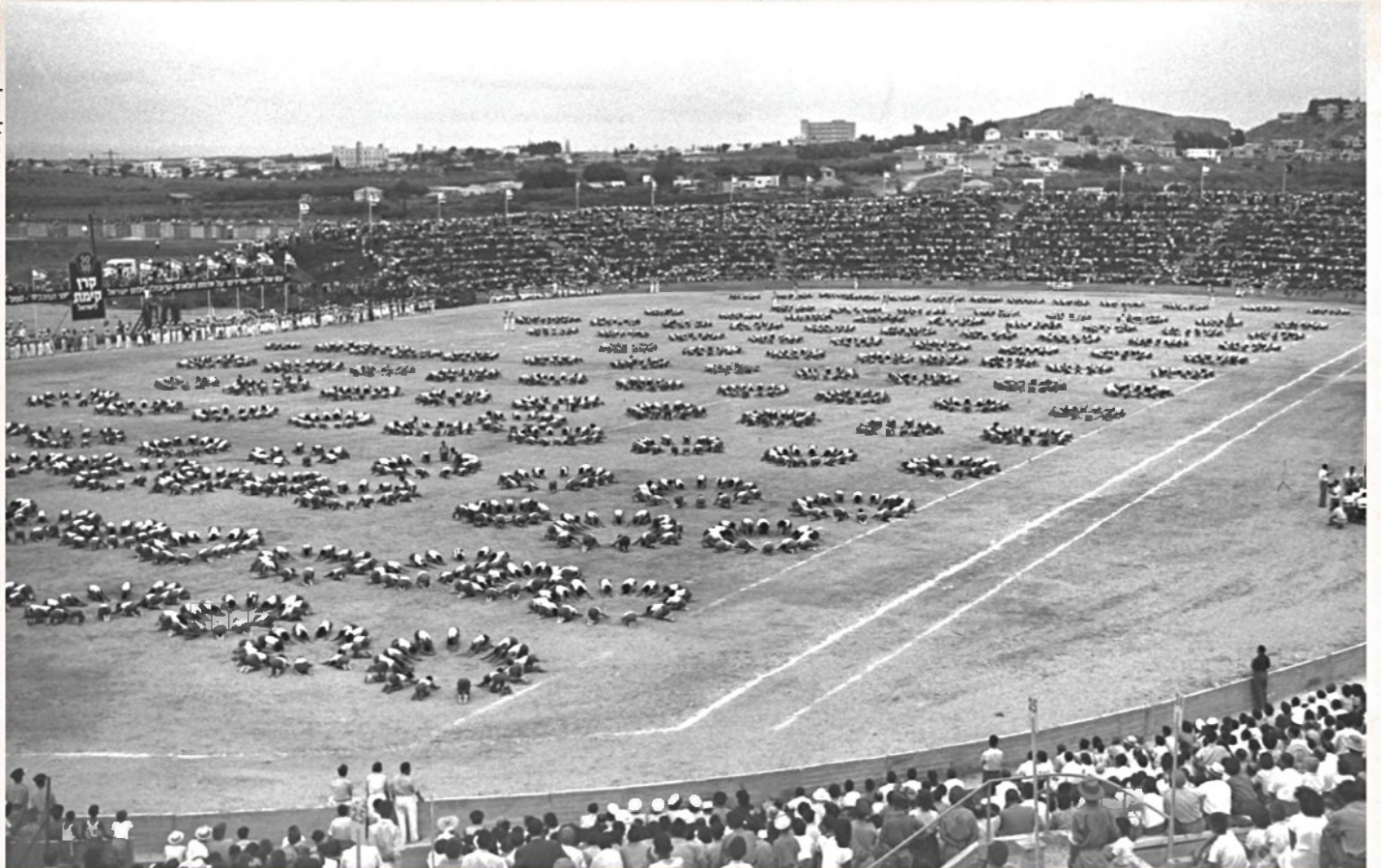
עלילת הסרט, שהיה דובר אנגלית, התבססה על סיפור מאת הסופר צבי קוליץ, שגם כתב את התסריט יחד עם פיטר פריי, שחקן ובמאי תיאטרון ישראלי. המוזיקה לסרט הולחנה על ידי פאול בן

צילום: אתר edb.co.il

סצנה מ"גבעה 24 אינה עונה". רוכן שני משמאל: אריק לביא

ישראל מנסה להערים על סוריה, להיט קולנועי בינלאומי יוצא לדרך ומלכת הזמר העברי חוזרת לשגע את הקהל • זה מה שקרה בארץ השבוע לפני שבעה עשורים

צילום: פריץ כהן/לע"מ

עם סוסים וכדורגל: ננעלה המכביה הרביעית

ב-29 בספטמבר 1953, לעיני ראש הממשלה דוד בן-גוריון ורבות צופים נלהבים באצטדיון רמת גן, ננעלה המכביה הרביעית. את האירוע פתחו כ-1,000 מתעמלים (בצילום), שהפליאו בתרגילים בתיאום מושלם. אחריהם דהרו לדשא פרשי משטרת ישראל, בקפיצות מעל מכשולים. בהמשך התקיים משחק כדורגל בין נבחרת ישראל לנבחרת "שאר העולם" היהודי. כדור המשחק הוצנח למגרש ממטוס קל של מועדון התעופה האזרחי, ונפל ממש במרכז עיגול האמצע - לשמחת הקהל. הטקס נחתם במצעד המשלחות ובהורדת דגל הלאום ודגל מכבי, לצד כיבוי אבוקות אש התמיד

שושנה דמארי שוב בישראל

ב-27 בספטמבר 1953 מילאו כ-1,000 צופים נלהבים את כל המושבים באולם "אהל שם" בתל אביב, והמוזן רב נוסף גדש את הרחובות המקיפים את האולם - כל זאת מתוך רצון לצפות, ולו גם לרגע, בזמרת המפורסמת שושנה דמארי, שלימים זכתה לכינוי "מלכת הזמר העברי".

את מופע הבכורה שלה נתנה דמארי ב-1939, בגיל 16. ב-1945, בהיותה בת 22 וכוכבת התיאטרון המוזיקלי "לי-לה-לו", היא שרה את להיטה הענק הראשון, "כלי ניות", שכתב נתן אלתרמן והלחין משה וילנסקי - האישי שליווה אותה ליד הפסנתר לאורך עשרות שנים.

רגע לפני הקמת המדינה הופיעו השניים בפני הפליטים במחנות בקפריסין, וזמן קצר אחרי קום המדינה הם יצאו למסע הופעות בקהילות היהודיות באמריקה, שנמ" שך עוד ועוד, עד שבי-1953 קטעה דמארי את מסעם ושבה לישראל. מדוע חזרה? אולי משום שהתגעגעה לבתה היחידה נאוה, שהיתה אז בת 10, ואולי משום שקיבלה הצעה לשחק בסרט עתיר התקציב "גבעה 24

אינה עונה" (ראו ידיעה נפרדת). העיתונות העברית לא ידעה את נפשה אחרי הופעת הבכורה של דמארי ב"אהל שם", שהיתה הראשונה בעשרות הופעות שנתנה בכל רחבי הארץ, והעיתון נאים התחרו ביניהם במאמרי שבח רבים שפורסמו.

דמארי, מצידה, המשיכה את פעילותה המוזיקלית בארץ, אך נראה היה שנפשה כמהה לבמות הגדולות באירופה ובארדה"ב. בחלקן הגדול של שנות ה-60 וה-70 הופיעה הזמרת בעיקר בחו"ל, כשהיא מקסימה את קהל מאזיניה "בקולה החם והאקוטי, בהופעתה הבימתית המהפנטת ובסגנון לבושה המיוחד", כדברי המבקרים.

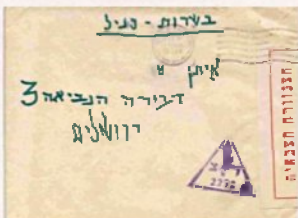
שושנה דמארי, 1953 בקירוב

צילום: על פי טעף זמזם לחוק זמיות יצורים

הנעלמים / תקשורת

דואר צבאי

בשנים שבהן הטלפון הסלולרי לא היה קיים אפילו בספרי מדע בדיוני, שימש הדואר הצבאי צינור התקשורת היחיד בין העורף לחזית - ולהפך. לכל יחידה צבאית היה מספר ייחודי בן ארבע או חמש ספרות, שהוטבע בחותמת גומי על כל מכתב שיצא ממנה. מדבקה שעליה הורפסו המילים "הצנזורה הצבאית" יידעה את הקורא שהמכתב עבר בדיקה של שלטונות הצבא. הדואר הצבאי, שהחל את פעילותו בסמוך להקמת צה"ל, בוטל ב-2004.

צילום: Elan J. Tal

תחבורה / קואופרטיבים

המקשר

"המקשר" היה קואופרטיב שהפעיל את התחבורה הציבורית בירושלים במשך 36 שנים. הוא הוקם ב-1931 על ידי קבוצת בעלי רישיונות מנדטוריים להיסע ציבורי, וב-1934 כלל כבר 74 חברים. תחנת המוצא של המקשר היתה תחילה בשער יפו, ואחר כך בחלקו האחורי של "בניין העמודים" המפורסם ברחוב יפו. ב-1939 נחנכו החניון והמוסך של המקשר בצד המזרחי של שדרות הרצל, מול שכונת קריית משה, שבה נבנו בתים משותפים לחברי המקשר. ב-1967 התמוזג המקשר עם אגד.

לכל האגרות הנהלת מלון השרון
שמחה להודיע שתיה סמלת לשרותן במלון המשווה על ילדי האורחים בשעות לפני - וגם אחרי הצהרים.

למד ע"י הדואר
באין הבדל אישה אהה גר עברית, אנגלית, ערבית, הנהלת פנקסים וכתיבה במכונה. שלח עבור פרוספקט חנם (צדף בול) מכון שקססור רח' בוגרשוב 76 תל אביב

אדוקים
חיפה תל אביב באר שבע אירל ת

בית המסחר הגדול **לאתרוגים**
זב לודמיר ת.א. רח' הרלבנת 12

חברך את לקוחותינו בגמר חתימה טובה

יש לי שיניים לבנות כפריים עם חיא צחצחתי וככה הצרחתי